

1) Van de redactie:

Als ik dit schrijf is het volop zomer en er is veel te zien en te genieten in de natuur. Toch laat de droogte zich al weer gelden, maar als u dit leest moet er weer het nodige gevallen zijn. Intussen is de stikstofproblematiek het onderwerp van de dag, waarbij de grootste monden soms de wetenschap lijken te overstemmen. Als je alleen kijkt naar de ontwikkeling van de bramen, een stokstof liefhebber, dan zie je wat het in de natuur doet. Laten we hopen op wijze, maar snelle beslissingen.

2) Agenda

6 juli 19.30 tot 22.00 uur en 9 juli 10.00 tot 12.00 uur (Kloosterveen) minicursus Dagvlinders herkennen. **Let op: dit is een correctie, dus niet 7, maar 6 juli!**

Locaties: Bosrandzaal tegenover Duurzaamheidscentrum, Bosrand 2, 9401 SL Assen en parkeerplaats De Boomgaard 78, 9408 JB Assen

Kosten: €10,00 voor leden IVN-KNNV en €15,00 voor niet-leden; inclusief minigids dagvlinders en kop koffie/thee

Aanmelden via mail bij: activiteiten@ivnassen.nl

De vlinders fladderen weer. Zit er een dagpauwoog, atalanta, koolwitje of een distelvlinder op de struik? Tijd voor de minicursus 'Dagvlinders herkennen' van natuurorganisatie IVN-KNNV Assen. Je leert in één avond en één excursie hoe je de vlinders in je tuin of op je balkon kunt herkennen en benoemen.

Een handige minigids dagvlinders en een kop koffie/thee is bij de cursusprijs inbegrepen. De kosten zijn €10,00 voor leden van IVN-KNNV en €15,00 euro voor niet-leden. Betaling kan contant of via een Tikkie.

Dagpauwoog, Frank Huisman

Paardenbijter, Gerben ter Haar

Zaterdag 6 augustus 2022 Libellenexcursie aan de Meanderdijk, Assen (bij het gemaal in het Deurzerdiep) (Zie ook onder hoofdstuk Diversen!)

Tijdstip: 12:00 uur tot ongeveer 15:00 uur

Prijs: Gratis voor leden IVN-KNNV, € 5,- voor niet-leden

Aanmelden via mail bij: activiteiten@ivnassen.nl

Natuurgids Gerben ter Haar: "We gaan met een klein groepje mensen op verschillende plekken rond het gemaal in het Deurzerdiep zoeken naar de soorten van de hoogzomer. Het is zeker geen leswandeling. Ik houd de theorie beperkt tot wat handige termen die helpen bij de bepaling van wat je ziet zitten of vliegen. De bedoeling is vooral goed te zoeken, te kijken, te observeren en je te verwonderen over deze vaak prachtige, soms aandoenlijke, monsters van de insectenwereld. We lopen vanaf het gemaal aan de Meanderdijk speurend langs de oevers van het Deurzerdiep naar het broekbos van het Loonerdiep, lopen aan de overkant van de sloot naar het grazige Dijkveld om terug te keren bij het gemaal. Onderweg komen we geheid allerlei verwachte en onverwachte beesten en diertjes tegen. De route kan iets wijzigen, afhankelijk van de omstandigheden. Zorg voor geschikte kleding; een verrekijker(tje) is eigenlijk een must, een camera een pré."

Woensdag 13 juli en Zaterdag 30 juli: Tuinwerkdagen juli in DCA-tuin

Wil je ook meehelpen, meld je aan via de mail ivn-assen@hotmail.com. We verzamelen om 9.30 uur in het restaurant van het DCA en werken in de tuin tot 12.00 uur. Koffie of thee is gratis.

Eind augustus: Vooraankondiging uitje leden Vreugderijkerwaard

Herinnering, voor de toelichting en het programma zie Nieuwsbrief mei. Dit uitje wordt in de laatste volle week van augustus gehouden. In de Nieuwsbrief van juli volgt uitgebreide informatie. Opgeven kan alvast via ivn-assen@hotmail.com.

22 september: Hulp gevraagd in Peelo

Herinnering, voor de aanleiding en het programma zie Nieuwsbrief mei. Op 22 september onthult de provincie Drenthe in de wijk Peelo een nieuw Aardkundig Monument in Drenthe. Wil je meehelpen, meld je voor 1 juli aan bij Frank Huisman via voorzitter@ivnassen.nl

3)Verslagen van afgelopen activiteiten.(de redactie houdt zich het recht voor uw bijdragen in te korten in het belang van de leesbaarheid)

Verslag van de slootjesdag op 12 juni:

Op 12 juni deed onze afdeling mee aan de landelijke Slootjesdag, geïnitieerd door het IVN. De locatie was de vijver in de tuin van het Duurzaamheidscentrum. Mede dankzij het goede weer werd deze dag een groot succes. Zeker 150 mensen (waarvan ongeveer 50 kinderen) gingen nieuwsgierig op zoek naar wat er allemaal op en onder de waterspiegel leeft.

Bij onderstaande stukken tekst horen de meegezonden fotos van Ina Brands en Frank Huisman.

Niet alleen de kinderen, ook de ouders!

De organisatie aan de slag voor de prijsvraag.

Alle jonge onderzoekers werden benoemd tot slootjesonderzoeker en kregen een diploma en een button door de voorzitter uitgereikt.

De vraag was hoeveel waterdiertjes er in het aquarium zaten. Dit waren er 30. De winnaars hebben inmiddels hun prijs ontvangen.

4) Waarnemingen en vragen.

Geke Kooistra stuurde nog 2 foto's van de orchideeën bij de Nieuwe Vijver in het Asser bos. Die zijn nu wel zo'n beetje uitgebloeid, het is vooral de Brede orchis, *Dactylorhiza majalis*. Deze bloeit vanaf half mei, vandaar de naam majalis. De Nederlandse naam Brede orchis dankt hij aan de brede bladeren, soms gevlekt, soms ongeflekt. (tvdv)

Met adderwortel en gele lis (Geke Kooistra)

Opwarming van het klimaat is een "hot item", het heeft ook interessante kanten. Zo zag ik in mijn tuin een grote glazenmaker. Met Obsidentify en hulp van de Facebookgroep van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie kwam ik er achter: De Zuidelijke keizerlibel! Nu dus al zover naar het Noorden opgerukt. In mijn boek "Libellen in Drenthe" staat dat deze soort voor het eerst is waargenomen in 2010 in het Bargerveen en in 2013 mogelijk één in het Drentse Aa gebied. Nu dus al in Assen en het was een vers uitgeslopen man, dus die is niet ver uit de buurt gekomen!

Boompieper

Hero Moorlag stuurde weer een link naar een prachtig filmpje van vogels bij de Boerveense plassen:

<https://youtu.be/SxlwLBFhb6g>

Luit Staghower zag weer prachtige insecten:

Ook in de eerste weken van deze maand was ik weer meerdere keren op een van mijn favoriete plekken voor het fotograferen van insecten, in dit geval een klein deel van een zandpad op de grens van Kampsheide, met aan de ene kant een sloot en aan de andere kant een klein moerasgebied. Het is niet verwonderlijk dat bij zo'n gebied insecten voorkomen die je ergens anders niet, of in ieder geval minder snel zult zien. In dit geval waren dat o.a. *ingesnoerde waterzweefvlieg*(1), *snuitwaterzweefvlieg*(2), *bokserwaterzweefvlieg*(3), *gele veenzweefvlieg*(4) en *moeraszweefvlieg*(5). Maar ook in eigen tuin (tuintje) zie je soms niet alledaagse bezoekers, zoals onlangs een *ligusterpijlstaart*(6). De natuur heeft ons veel interessants te bieden, laten we hopen dat het zo blijft.

Johan Scheeres stuurt ons een uitgebreid verhaal over Peeloo in het groen. Het is opmerkelijk hoeveel planten en beestjes hij ontdekt. Een samenvatting:

Collages van grassen, kevers en vliegen en gallen, alle foto's Johan Scheeres.

De mei maand is natuurlijk een gras maand en als je goed zoek kun je al gauw tientallen soorten gras, zeggen en biezen te vinden die ook nog eens mooi in bloei staan. Zelf vind ik de zeggen mooi om te zien maar ze zijn ook best lastig om op naam te brengen.

De late bomen, struiken en planten komen inmiddels ook weer in blad, dit jonge blad heeft veel gasten die van het blad eten of anders van het blad gebruikmaken.

Veel soorten haantjes (kevertjes) eten van het blad rupsen van veel nachtvinders eten ook veel van jonge bladeren. Al deze rupsen zijn het voer voor vele vogelsoorten. Bladluizen zijn er ook in vele soorten en maten te vinden op de jonge bladeren.

Rond de vijvers en de sloten waren weer vele soorten juffers en libellen te zien. De groene kikker liet ook weer goed van zich horen en de eerste bruine kikkervisjes krijgen al achter pootjes.

De meikever was ook weer overal te vinden, menig vogel zag je met deze grote kever in gevecht om hem later op te eten.

Op veel verschillende bomen en planten zijn weer gallen te vinden, soms moet je goed zoeken soms ook niet dan vallen ze na de regen op de paden en wegen (groene bolletjes)

De eerste struiken van de Wilde Kardinaalsmuts, Meidoorn en Sleedoorn zijn of worden kaalgevreten door rupsen van een stippelmot, als planten gezond zijn en de rupsen de plant verlaten hebben en vlinder zijn geworden zal de plant weer volledig in blad komen.

Al met al weer een mooie maand met gelukkig wat regen, zelf vond ik dat er veel insecten rondvliegen wat niet terug te zien is aan de aantallen jonge vogels die niet groot worden.

Ben van As vertelt:

Als "slapend" lid wil ik toch weer eens een bijdrage leveren aan de nieuwsbrief. Dit, omdat het mij leuk lijkt als de Insectenwerkgroep toch een keer voorzichtig opgestart zal worden. (Ik denk dat ik met name bij excursies wel van waarde kan zijn voor mensen die hun kennis over vlinders willen uitbreiden.)

Hoornaarvlinder (*Sesia apiformis*) (foto 1) Op 2 juni zat deze vlinder 's middags op de stam van een Ratelpopulier op het Ballooërveld. Vaak kun je de uitkruipopeningen aan de voet van populierenstammen vinden. De Canadese populier is veruit favoriet, maar ook Ratelpopulier wordt wel als waardplant gebruikt. De rupsen blijven enkele jaren in het hout vreten alvorens te verpoppen.

Margrietooglapmot (*Bucculatrix nigricomella*) (foto 2)

Omdat fotograferen geen speciale plek in mijn leven inneemt maak ik alleen foto's met de telefoon en bijgevolg zijn de gefotografeerde micro-vlinders maar zelden scherp. Maar de bladmijnen, dat lukt mij regelmatig iets beter. Op de foto zie je de gangen die de nog piepkleine rupsjes tussen de beide opperhuiden hebben gemaakt. Wanneer de rupsjes na enkele vervellingen wat groter worden gaan ze vensters vreten uit de bladeren. Deze bladmijnen zijn goed herkenbaar omdat bovenop het blad de eierschalen blijven zitten. dat is bij vliegen niet het geval.

De naam "ooglapmot" heeft deze vlinder te danken doordat het eerste antennelid in rusttoestand de ogen afdekt.

Ze zijn te vinden als je naar wilde Margrietten zoekt die op een schrale, zonnige plek staan. Deze zaten op een Margriet bovenaan op de brug van de Europaweg-Oost in Assen.

Gevlekte groenuil (*Moma alpium*). (Foto 3)

Wanneer je als nachtvlinderaar 's nachts op pad bent wordt je telkens weer blij wanneer deze vlinder op je laken landt. maar, ze komen ook op stroop. (Een mengsel van appelstroop, rode wijn en wat rot fruit).

Deze twee zaten gezellig te drinken toen ik op 12 juni vlakbij de uitzichttoren bij de Holmers/Halkenbroeken aan het nachtvlinderen was. Een eindje verder had ik langs het fietspad een tiental bomen met de overheerlijke stroop besmeerd.

De schitterende rood-met-wit gevlekte rupsen leven op Zomereik.

Zwartel-vlinder (*Arctornis l-nigrum*). (Foto 4) Deze schitterende vlinder met zijn mintgroene vleugels is werkelijk een sensatie als je die naar het verlichte laken ziet vliegen! Zo mooi! Het is een speciaaltje van Noord-Oost Nederland en Drenthe lijkt wel het kerngebied voor deze vlinder te zijn. De rupsen leven op eik, wilg en Beuk.

Wilgenwesplinder (*Synanthedon formicaeformis*) (Foto 5) In wat oudere wilgenopstanden leeft deze vlinder als rups. Vooral graag in wilgen met gezwellen die gevormd zijn door *Agrobacterium tumefaciens*, de bekende gezwelvormer op veel loofboomsoorten.

De Vlinderwerkgroep Drenthe is bezig met een atlasproject voor de grotere soorten nachtvlinders (de macro's) en om de wesplinders in kaart te brengen zijn hiervoor feromonen aangeschaft. Een groepje vrijwilligers is sinds enkele jaren bezig om op verschillende plekken deze vlinders te lokken. Deze zag ik op 14 juni in de feromoonval in De Heest.

Witband-silene-uil (Hadena compta) (Foto 6) Deze nachtuil zat op 15 juni bij ons thuis in Assen in de lichtval. De rupsen leven op anjerachtigen, zoals b.v. Duizendschoon. Voor het determineren van deze soorten raadt Ben de volgende site aan:
<https://lepiforum.org/wiki/page/Bestimmungshilfe>

5) Diversen

De 39^e nieuwsbrief Kijk op Exoten van de KNNV lees je hier:
[kijk op exoten 39](#)

Van de website van SOVON:

Al weer wat achterhaald door de volgende droge periode, maar toch interessant:
<https://www.sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/regen-brengt-verlichting-voor-de-mereel>

Er zijn nu volop libellen, vooral de blauwe juffertjes zijn bij het water te zien. Maar welke soort is het nou? Er zijn verschillende blauwe juffertjes, allemaal net even anders.

Leer het nu gemakkelijk online met een cursus van de Vlinderstichting.

De online cursus kost €5.00 en bestaat uit vijf blokken. In de eerste video leer je de eerste stappen om libellen te kunnen.

<https://www.vlinderstichting.nl/service-en-vragen/vlinderwinkel/producten/product/?prod=199>

Kijk ook eens op de site van de **KNNV uitgeverij**. Nu bv. korting op de dubbeluitgave Europese vogels bij voorintekening tot 16 juli. <https://knnvuitgeverij.nl/artikel/handboek-europese-vogels.html>

Einde Nieuwsbrief

KNNV afd. Assen

IVN Assen

Secretaris Herman Spoelstra

secretaris@ivnassen.nl

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief vóór 22 juli sturen aan: nieuwsbrief.ivn.knnv@gmail.com

De redactie,

Ton van de Vis en Theo de Grijs